

Румен Леонидов и Тодор Токин: Ние при Живков не мълчахме, та при Тошо Тошев...

2008-01-26 00:01:48

Румен Леонидов. Снимка: Нели Томова

Тодор Токин. Снимка: Нели Томова

(*продължава от вчера, виж [тук първата част](#)*)

Румен Леонидов и Тодор Токин са дългогодишни журналисти в различни медии, които в разстояние на три месеца бяха уволнени първо от в. „Поглед“, после от в. „Класа“. (Виж по-долу биографичната справка за тях.)

- Добре, Токин е работил в „Труд“ и е уволняван 2 пъти заради Тошо Тошев? Така ли е?

Т. Токин: - „Труд“ напуснах сам. От „Поглед“ ме уволниха заради него, после от „Класа“.

- Смяташ ли, че и второто уволнение от „Класа“ има връзка с Тошо Тошев?

Т. Токин: - Пряка... не мога да твърдя.

- В колегията се говори, че когато напусна „Труд“, тогавашният главен редактор на „Стандарт“ Тома Томов те поканил веднага при него...

Т. Токин: - Да.

- Ти си се приготвил да отиваш на работа, а след 3 дни са ти казали, че не те искат, защото Тошо Тошев се е обадил, примерно на издателя Батков, да не те назначават. Така ли е?

Т. Токин: - „Отгоре“ са се обадили...

- Значи главният редактор те кани лично, а след три дена ти казва не може?

Румен Леонидов е 54-годишен, роден е в София, завършил българска филология в Пловдивския университет.

По време на комунизма е работил във в. „Студенска трибуна“, „Средношколко знаме“, сп. „Факел“. Сътрудничил е на нелегалните дисидентски списания „Мост“ и „Глас“ в края на 80-те години. След това работи в „Литературен вестник“, сп. „Български месечник“, БНТ, сп. „Власт“, сп. „Бизнес уик“, в. „Поглед“, в. „Класа“. Уволняван е общо 6 пъти, както става ясно по време на интервюто.

Т. Токин: - Томов ми се обади лично да ми се извинява. Още нещо ще ти кажа – същото беше и за вестника, където работи и ти по едно време – „Новинар“. Обади ми се Любо Дилов, вика: Тоше, идваш при нас. Викам – добре. Няма проблем, а след 3 дни вика: „Абе, там отгоре има съпротива...“ Къде отгоре? От Сакскобурготски или от Първанов?

Тодор Токин е 57-годишен, роден в София, завършил английска гимназия и право в Софийския университет.

От 1977 г. работи в БНР, от 1993 до 2005 – във в. „Труд“, откъдето напуска сам. След това 2 месеца работи в новия в. „Атака“, после в сп. „Лидер“, след това за кратко е шеф на „Връзки с обществеността“ на СДС. 1 година е зам.-главен редактор на в. „Поглед“, после и на в. „Класа“. Р. Леонидов: - От канцеларията на дядо Господ. (смее се)

- Или от канцеларията на Тошо Тошев?

Р. Леонидов: - Е, той е Господ. (смеят се)

- Нека чисто обективно се опитаме да разгледаме явлението – някакъв човек, по силата на позицията си на главен редактор на най-големия всекидневник...

Т. Токин: - И председател на Съюза на издателите в България.

- Започва да се държи като Тодор Живков, преследва някакви хора...

Р. Леонидов: - Държи се по-глупаво от Тодор Живков. Той беше хитър...

- Искаш да кажеш, че Живков е бил по-великодушен?

Р. Леонидов: Днес четох в “Уикенд” как е уволнен Шумналиев навремето. Уволняват го за една грешка, колежка му казва – виж какво, напиши до Тодор Живков – как така, две деца, без хляб... Той написва, нищо не се случва 1-2 месеца, и изведнъж го викат в радиото, назначават го с по-висока заплата и на по-добра длъжност.

- Знам още и други случаи с колеги, на които бившите им шефове пречат да започнат работа на друго място...

Р. Леонидов: - Искаш да кажеш, че ние няма да си намерим работа? (смее се)

- Има някакъв проблем в медиите, който се създава от такива хора като Тошев. Случаят с Блъсков е същият. Аз мисля, че и той има участие във вашето уволнение – той е издател на вестника, все пак.

Р. Леонидов: - Формално да, но бяха го принудили.

- Как си обясняваш тогава, че когато Блъсков взе по един срамен начин хотелите и имотите на СБЖ, нито един вестник не написа за това, с изключение на “Дневник” и кратка информация в “Монитор”? Това е обществен скандал – накакъв човек – Блъсков – използва съюз на професионални журналисти за търговия. Вас ви уволниха от “Поглед” за хатъра на Тошев, а той не пусна и ред в “Труд” за срамната сделка на СБЖ с Блъсков. На мен ми прилича на някаква противна солидарност – един влачи, другите мълчат.

Р. Леонидов: - Не съм се замислял върху това. Виж сега, аз за Блъсков – не мога да кажа нищо срещу него, защото той ни извика и ни пита: какво да правим? Те ни уволниха без всякакво предупреждение... Откакто Валери Найденов напусна “Поглед” и Тодор Токин изпълняваше длъжността на шеф, никой не ни се е бъркал, имаме абсолютна свобода. Ни Блъсков, никой. Не питаше защо тоя е на първа страница, защо това, защо онова. Ако имаше някакви забележки, то беше по оформлението. Този факт не мога да го заобиколя. Това е истината.

Т. Токин: - Бях на това заседание на политбюро – Управителния съвет на СБЖ - там беше и Блъсков. Те взеха да ни нападат някакви кореспондентки на БНР от бабината му трънкина, не знам от къде...

Хабер нямат, че социализмът си е отишъл окончателно и безвъзвратно. Или може би не си е отишъл – не знам? Петьо Блъсков се държа много мъжки. Предложи уволнението ни да бъде оформено като напускане по взаимно съгласие. Не мога да кажа лоша дума срещу него.

- Аз пак си мисля – Управителният съвет на СБЖ ви е уволнил заради Тошев, а той не написа после нито ред какво направи Управителният съвет – как хариза имотите на Блъсков.

Т. Токин: - Затова пък написа как ръководството на “Поглед” е уволнено – на трета страница чело.

- Как си обяснявате това – редакциите се превърнаха в места, където хората вече ходят с нежелание на работа?

Т. Токин: - Аз имам такова обяснение за себе си... Т. нар. Съюз на издателите на вестници (на който Тошо Тошев е председател) – той държи една линия... Тоест - това е някакъв отдел “Печат” на ЦК, едновременния. Не може всички вестници да са толкова еднакви...

- А теб колко пъти са те уволнявали?

Р. Леонидов: Де да знам. Първо от националната телевизия през 2001 г. ли беше, 2000 г., не помня. Веднага след онова предаване по радиото – за три минутки при Лили Маринкова ми смъкнаха четири кожи. След това веднага ми прекратиха договора в “Капитал”. Бях на хонорар в едно сдружение, което издаваше книги на млади демократи и се състезавахме с партийното издателство на Гранитски. И от там ме спряха.

- И остана на улицата?

Р. Леонидов: - Да, общо взето дълго време нищо не правех, пописвах тук-таме. След това Валери Найденов ме взе като стилистичен редактор в “Бизнес уик”, откъдето , след като той напусна, месец по-късно ми казаха, че договорът ми се прекратява без всякакви предупреждения, въпреки че беше за 1 година. Колко станаха уволненията? Четири. От “Поглед” – 5 и “Класа” – 6. Може би изпускам нещо.

Тодор Токин. Снимка: Нели Томова

Аз не се смятам за герой. Не правя нищо особено. Имаше период от 11 месеца, в който аз една стотинка не можах да докарам вкъщи.

- Като се оглеждам сред колегите, всеки работи някъде по медиите, всичките ги е страх да кажат това, което мислят. В българските медии съществува нещо подобно на това, което беше при социализма – хората мислят едно, а пишат друго.

Р. Леонидов: - А, тогава имаше някакъв ъндърграунд, говорехме си, а сега всеки се пази.

- Е, сега пак си говорим по кръчмите, като за Тодор Живков.

Р. Леонидов: - Говорим си, ама ето, сега си мисля, че нито едно сериозно издание няма да ни покани на работа, защото ще си навлече гнева на Тошо Тошев – що ще ги взимате тия, що им

давате да дишат, нека стоят без работа, да видим как сега ще си хранят децата. Ей това е.

- Всички ли медии са зависими от властта?

Т. Токин: - Не всички.

Р. Леонидов: - Но почти всички. Даже ми прави впечатление, че т. нар. жълти вестници имат повече свобода.

- Дали това е обяснението защо на тях им растат тиражите, а на другите падат?

Р. Леонидов: - Сигурно, защото там много пъти можеш да четеш между клюките, разправиите, жълтениите и сериозни наблюдения, атрактивно написани.

Румен Леонидов. Снимка: Нели Томова

- В тях има неща, които “Труд”, “24 часа” и “Стандарт” премълчават?

Р. Леонидов: - Естествено. Като ни уволниха нас, първо ми се обади една колежка от “Шок” ли беше, от един жълт вестник беше. Дадох интервю, излезе. Нито един вестник не разръчка случая. По-късно се появи едно съобщение в “Медиапул”. Никой не каза – абе, чакай, какво става, това са колеги... Когато написах в “Новинар” една гневна статия за царя и чипа, и която “Труд” без да ме пита препубликува (с два реда съкращения – за Доган) и сложи на Димитър Цонев едно обръщение, който гневно каза: “Спрете да публикувате този идиот Леонидов”.

Не можеш ти да заповядваш на медиите кого да публикуват и кого да не публикуват. Обаче се обърна палачинката и Тодор Живков Тошев удари по масата и никой не смее да каже – абе, чакай, Леонидов може да е голям идиот, ама той говори истината, нали искаме характери да има, свобода на словото да има. Не може за словото да ти режат главата. Единствената неочаквана подкрепа, която получихме, беше от Хелзинския комитет, от където ни се обадиха и питаха – пак ли ви уволняват, защо ви уволняват и написаха кратка бележка в техния сайт. Нерде Хелзински комитет мене да ме защитава или Тодор Токин... Колегите – тотално мълчание.

- То наистина като в социализма.

Р. Леонидов: - Това е... Мой познат, който го изхвърлиха скоро от “Политика”, Ганчо Каменарски, ми казва: нищо не може да се напише за далаверите в Министерството на отбраната. Той пише някакви материали за купуване на танкети без конкурс и т. н., те не излизат и той на 16 януари си подава молба да напусне. И му се обажда лично тази госпожа – Ирен Кръстева – “Вижте какво, бе, г-н Каменарски, каква молба давате, бе, вие от 31 декември вече не сте на работа при нас.” След това в медиите се пуска слух, че Каменарски е тарикат, който прави външни поръчки. А той е безумно честен човек, от тия, на които просто няма да им хрумне такова нещо. Защото изнася една истина, а те казват: а, той лобира за друга фирма. Сега не искат да го вземат на работа... Военно министерство имало договор с “Монитор” за реклама – материали колко е хубаво да си войник и т. н., нали вече имаме професионална армия.

Като има един договор между министъра и издателя, естествено - аз ти плащам да ми правиш реклама, ама и обратното, ти сам се сещаш, какво не трябва да пишеш.

Как става така, че нищо не се пише срещу един или друг министър? Как става? Купува се – дават се някакви реклами, някакви договори, дава се нещо сухо и ...

- Купуват се и цели вестници, нали? Примерно групата на “Монитор” кой я купи? Никой не

знае.

Р. Леонидов: - Хора на Доган.

Тодор Токин. Снимка: Нели Томова

- От разговора по-рано излезе, че щом в “Труд” задраскват Доган, значи Доган може би е спечелил някакси и “Труд”?

Р. Леонидов: - Доган в “Труд” го задраскват сега. Когато преди няколко години почнаха да бият по Доган, то беше ясно защо. Хората извън нашите среди не знаят. Но тогава Доган беше в страхотна разправия с Черепа (б. а. – Васил Божков). Негов човек направи хотел, започна да вкарва игрални машини по хотелите...

- И настъпи интересите на Васил Божков?

Р. Леонидов: - Настъпи големите му интереси... Тогава бях в “Бизнес уик” и си спомням как се коментираше защо започна “Труд” да лае срещу Доган – меко, но доста категорично.

- Може би не всички читатели знаят, че Тошо Тошев е близък с Васил Божков и няма да те разберат?

Р. Леонидов: - Не само е близък, те са и съдружници. Това е истина, никой не го крие, не е подсъдно... Но когато се разгневи големият Божков, тогава малкият Доган лапа дървото. След като се разминаха нещата, тогава отново срещу Доган нищо не се пише – ни добро, ни лошо, е, нещо дребно, някой външен автор, така, отвреме-навреме, може нещо, така, да пернете. А тогава Доган редакционно го перваха. Знам, че по онова време, така твърдяха колеги, Доган дълго време се е крил в своите сараи горе в Девин, със силна охрана и не е излизал месец и половина-два. Защото е имало един опит за атентат срещу него, за сплашване, и въобще там става дума за много пари – “не се бъркай в тия територии, те са мои. Нищо че имаме общи приятели, нищо че имаме общи познати, моето си е мое, не пипай”. Така че сега за Доган не може да се пише нищо, нито в “Монитор”, нито в “Телеграф”, “Политика”, нито в “Труд”, защото той вече има толкова власт, колкото Тошо Тошев, само че икономическа, докато на Тошев е медийна. Тошо командва медийния фронт у нас.

Румен Леонидов. Снимка: Нели Томова

- Колко време според вас ще продължи тая власт, ако може така да се нарече?

Р. Леонидов: - Има една стара приказка: “Гърбавия само гроба го изправя”

- Искаш да кажеш, че сегашните главни редактори ще бъдат там до гроб?

Р. Леонидов: - Естествено. Тошев си е бетониран, да е жив и здрав и да продължи, хич не му завиждам. Може би ще останат в историята с това, че са уволнили тоя или оня. Аз засега в литературата съм си написал моите неща, там няма кой да ме измести... Не завиждам, че е по-богат или има повече власт.

Т. Токин: - Надеждата е в това, че непрекъснато излизат нови вестници и списания, нови радиа,

нови телевизии...

- Тези вестници, за които говорим, те закъсват все повече, а други се надигат?

Т. Токин: - Това очаквам – нови вестници да се надигнат и да ги пометат тези, за които говорим досега.

- То вече е факт – вторият всекидневник по тираж вече не е “24 часа”, а “Телеграф”. Не че е много качествен, но вече е втори, а нищо чудно да стане и първи.

Т. Токин: - Някои ги наричат вестници на прехода, но за мен са по-скоро преходни вестници. Народът вижда, че това са по-скоро някакви такива пи ар издания. За мен всяко едно интервю с министър...

- Забелязахте ли годишнината на здравния министър Гайдарски как беше отбелязана във вестниците? Грамадни интервюта, очерци, умиление. Мисля, че и по времето на Живков не са отбелязвали така годишнини.

Т. Токин: - Да.

Р. Леонидов: - Сякаш той е министър с историческо значение.

Тодор Токин. Снимка: Нели Томова

- Аз съм говорил например с доктори от “Пирогов” по време на стачката им. Те бяха отвратени от манипулациите срещу тях на тези вестници – “Труд”, “24 часа”, “Стандарт”. Те скриваха информация и извращаваха всички техни съобщения и изказвания.

Т. Токин: - Има страшно много електронни издания вече, по-интелигентните хора, пък и другите вече започват да четат тях. Има и коментари – следи форумите да видиш. На народа очевидно вече са му омръзнали тези вестници, за които говорим. Тиражът им е държавна тайна, забележи. Аз като работех в “Труд”, гордо слагахме на първа страница: “Днес “Труд” 560 000, днес “Труд” 565 000 тираж” – това ни беше върхът. Под ръководството на Николай Стефанов обаче, не на Тошо Тошев.

- Тоест това е бил периодът, когато Тошо Тошев е отсъствал, беше болен?

Т. Токин: - Да. Когато го нямаше, не знам колко месеца. Сега някъде да виждаш някой да пише тиража си?

- Да, излиза по жълтите вестници. Например “Уикенд” пише “Днес 220 000 тираж”.

Р. Леонидов: - И това са реални тиражи, всеки може да провери. Тодор е прав, че електронните вестници набират сила, но 80 процента от нашето население е по-възрастна, то не ползва Интернет, още не може да свикне, че може да си купи един компютър, вместо да дава пари на хора, които го манипулират. И четат...

Румен Леонидов. Снимка: Нели Томова

- Попадна ми един анализ на английски език, тоест справка за българските вестници, писана за някаква чужда фирма. Там са изредени поотделно всички, кой им е издател, по няколко думи за главен редактор, какъв е, с кого е свързан, тиражи, посещения в Интернет и т. н. И там за “Дневник” беше написано, че чужденците у нас, дипломатически мисии, фирми, международни организации и т. н., хора от чужбина, които се интересуват за България, следят и вярват само на в. “Дневник”. Много се впечатлих, аз също имам подобни наблюдения. Даже май трябва да взема тази справка, да я превода и да я пусна тук. ([ВИЖ ТУК](#))

Р. Леонидов: - Мисълта ми е, че няма скоро хората да се откажат от тия вестници, защото просто са свикнали, по инерция купуват, вярват, имат си свои нагласи, традиционност, консерватизъм. Младите смятат “Труд” за по-старомоден, предпочитат “24 часа”. Има млади автори, които казват – никога няма да публикувам в “Труд”, аз им викам: голяма работа, те пък там само тебе чакат.

- “Труд” се откъсна напълно от по-младата аудитория, той е на доизживяване с читателите си.

Р. Леонидов: - Та младите – часовете, часовете.

- Ама там пък забелязал ли си какви пи ар публикации вървят? Нормално ли е за човек, когото съдят за контрабанда, с прякор Пилето, да се публикува текст на 2 страници, който го изкарва най-светската личност, а дори не му споменават прякора?

Р. Леонидов: - Сега пък върви пи ар акция за спасяването на тия полицаи, които убиха Чората.

- В “24 часа”?

Р. Леонидов: - Навсякъде. Вървят страхотни публикации, във всички вестници по различен начин пишат. Вижда се, че има нещо мътно. За да излезеш ти срещу правосъдието...

Но много ясно личи, както казва Токин, кой вестник накъде клони. Примерно само в “24 часа” в една седмица имаше 4 души министри, червени.

- Интервюта с тях?

Р. Леонидов: - Интервюта три, а накрая и статия от единия.

Т. Токин: - Това ако не е пи ар, какво е? Това е в една седмица.

Р. Леонидов: - Може да не цитирам точно, но бяха хора свързани с БСП, шеф на парламентарната им група и т. н.

- Вчера говорих с колеги, бяхме на вечеря, викам – утре ще интервюирам най-уволняваните колеги, сигурно ще засегнем Тошо Тошев. И те ми казват: “Абе, вижте, нека, ако може, нещо и за Венелина Гочева”.

(смеят се)

Р. Леонидов: - Нямам никакви преки отношения с нея.

- Не, не ви карам за нея да говорим, само споделям, че ми стана смешно.

Р. Леонидов: - Няма да свърши скоро тая работа, ще падне това правителство, ще си изкара мандата, ще дойде някаква нова коалиция...

- Затова ли толкова вестниците ухажват Бойко Борисов? Защото искат да се закачат за следващия влак?

Р. Леонидов: - Естествено.

Т. Токин: - Те ако не са с властта.

Р. Леонидов: - Както с регионалните вестници. Говоря с колеги, те ми казват – виж какво, ако наплюеш нещо общината, отиваш на кино. Викам как, бе, частен вестник си? Ама ние разчитаме на някакви реклами от общината. Какви реклами? Викат – има електроснабдяване, има водоснабдяване, общински предприятия, обяви, съобщения, баланси, карета за това-онова. Там е същото положението – който и да дойде на власт, ако вестникът погледне далаверите, просто му спират кранчето.

Румен Леонидов. Снимка: Нели Томова

- Е, “Труд” и “24 часа” са финансово независими, при тях няма такъв проблем.

Р. Леонидов: - Ако хората четат, както ние четем, с професионално око вестниците, просто ще се отвратят и ще почнат да повръщат. По-възрастните читатели са честни и наивни хора, които приемат всичко за истина. Това, което се говореше по време на социализма: “По радиото казаха”, “По телевизията казаха”, “Вестникът писа”... Същото е и сега. Същият наивитет.

- Не е точно така, защото много хора са отвратени от вестниците. Влез в Интернет да видиш какво пише по форумите.

Р. Леонидов: - При тия 6 милиона българи, поне 5 милиона не владеят Интернет. Другите знаят какво е, но нямат възможност или не четат вестници, а сайтове на английски, играят игрички и т. н. Тези, които ползват Интернет, растат много бързо и това е оптимистично. По света електронните издания са тая сила, която определя до голяма степен общественото мнение.

Тодор Токин. Снимка: Нели Томова

Та някой ще спре информация за уволнението ни или това – някой да говори за Тошо Тошев. Няма да спрат. Могат да затворят някоя уста временно. Какво от това? Ние при Тодор Живков не мълчахме, та при Тошо Тошев.

- Как беше казал Ейбрахам Линкълн? “Можеш да лъжеш дълго време част от хората, можеш да лъжеш известно време половината народ. Но не можеш да лъжеш през цялото време целия народ.” Така ли беше? Цитирам по памет.

Т. Токин: - Да. Ейбрахам Линкълн

Р. Леонидов: - Тая нервност, която показва Тошо Тошев, е клинична... Първо нас уволниха от “Класа”, а след 5-6 дни започнаха съкращенията. Те искаха да покажат, че ние сме махнати. Не за несправяне с работата, не за закъснения на графици, страници и т. н. Две от малкото известни

имена на вестника се махат абсолютно показно. Този тип нервност издава, че тия хора вече нямат онова самочувствие, онази сигурност във себе си и във времето. Това е.

Според мен днешната журналистика се е превърнала в начин на битуване. Просто – ден да мине, друг да дойде. За какво да се перчат колегите, за какво да пишат, за какво да показва характер. Просто трябва да бъдеш добър професионалист като наемен работник и да си вършиш работата. На доизживяване. По-дъртите, до пенсия, ако можем да стигнем, още някой ден.